

המניח פרק שלישי בבא קמא

לב.

עין משפט נר מצוה

גג א מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ו ח"מ ס'
שעט סעיף ג'
גד ב ג ד ה מ"י שס
טו"ש"ע שס סעיף ג'
גה ו ז ח מ"י שס פ"ד
הלכה ח סמג שס
טו"ש"ע ח"מ ס' תפא
סעיף י' וטו"ש"ע אה"ע
ס' פג סעיף ג'
גו ח מ"י פ"ב מהלכות
נזיק ממון הלכה כ'
סמג עין סו סח טו"ש"ע
ח"מ ס' שפט סעיף כ'
זט ט מ"י פ"ו מהלכות
חובל ומזיק ה"ח סמג
עין ע"ש פ"ו ח"מ ס'
שפט סעיף ח'
גח י מ"י שס טו"ש"ע
שס סעיף ז'

רבינו חננאל

ברבצה במהלכת חייבת.
לימי' מונ'י מסייעא ליה,
ירשא לספא וסיפא
לירשא דקתני אם
עמד בעל הקורה חייב,
רכיון שעמד בעל הקורה
ברבצה במהלכת דמי,
וקתני חייב כריש לקיש.
ומתמיהין, והא סיועא
בעיא ביטעא דמי דאמי'
לך לא מסתיין דרבצת
ברישו הרבים אלא חבטע
עלי, אלא מקשה קשיא
טעמ' דביטעא ולפיכך
חייבת, הא לא ביטעא
אלא הוהקא מהלכת
ברבצה פטור, והא מתני'
שביתת החבית בקורה
ורמילא היא וחייב, ופריך
מתני' דרמא' כי שורא,
עמד בקורה לרוחב הדרך
ופס הדרך, הכא נמי
דרבנא פרה בחד גיסא,
איבעי ליה לסגוי באיך
גיסא, סיפא לימא מסייעא
ליה לירשא דריש לקיש,
היה בעל חבית ראשון כו',
כיון דאמרי' כיצד הרגל
מוצת בהא שמעא
דריש לקיש, ר' יוחנן אית
ליה הא דריש לקיש, ש"מ
היכל' כותיה, ודברי
רבא ורב פפא דאמי' אגא
פליגנא עליה לא משגחין
ביה, ויש אומ' כיון דרבא
בראא חוב' כותיה,
מתני', שנים שהיו מהלכין
ברבצה הרבים אחד רץ
ואחד מהלך או שהיו
שניהן רצין והזיקו זה את
זה פטורין, אוקימ' בערב
שבת בין השמשות, והכי
קתני בד"א בערב שבת
בין השמשות אבל בחול
אחד רץ ואחד מהלך זה
שרץ חייב, ואפי' בחול
שניהן רצין פטורין, אמר
ר' יוחנן הלכה כאיס'
דתניא איסי' בין יהודה
אמי' רץ ואחד מהלך
משה ומרדכי איסי' בן-ערב'
שבת בין השמשות שהיו
פטור מפני שהיו רץ
ברישו, מאי ברשות, פי'
ברשות מצוה, כו' חנינא

ואם עמד בעל קורה חייב. בגמרא מוקי דרמא' לקורה כשלדא
אבל אי לא רמא' כשלדא פטור דאיבעי ליה לנעל חצית
כשראה שעמד בעל הקורה לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזקק אבל
כי הוי כשלדא לא פשע בעל החצית דלא ידע כשעומד כשלדא אע"פ
שגוף האדם רואה כשעמד מה שעמד
כשלדא אין רואה אבל קשה דבסיפא
אם עמד בעל החצית אמאי פטור
דחצית לא מסתבר דהוי כשלדא
שהוא דבר קטן וה"ל לנעל הקורה
לסגוי באיך גיסא כדי שלא יזקק
בעל חצית דהא כשנעל חצית
אחרון מוטל עליו לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזקק ר"ש כשנעל
קורה אחרון דאיבעי לסגוי באיך
גיסא כדי שלא יזקק כדפי' (לעיל דף
גכ) גזי כלז שנטל חררה ועוד דגם
זה דומק שהאדם רואה שהוא עומד
ואין רואה שהוא עומד כשלדא ונראה
לר"י דאורחא דמילתא הוא כשהולכין
בעל חצית ונעל קורה זה אחר זה
דאין האחרון יכול לעיין בחזיתו
שהולך לפניו כל שעה ולכך כי לא
הויא קורה כשלדא יש לאחרון ללכת
במחלל הלכו גיסא גיסא כדי
שלא יזקק או שלא יזקק ע"י עמידת
הראשון אבל כשנושא את הקורה
כשלדא אין לאחרון להסתלק באיך
גיסא זין שהוא בעל קורה זין שהוא
בעל חצית ולכך אין פושע אלא
הראשון כשעמד ומיירי מתני' זין
רישא זין סיפא שהקורה כשלדא:
תרוייהו כי הודי' גינהו. שאף
בעל חצית מסייע
בשצירתה שזדך הלכו הטיח חציתו
צקורת חצירו וא"ת ואס' כן ל"ל
שלוה רשות להלך אפי' אין רשות
לא לזה ולא לזה פטור בעל הקורה
מטעם זה וי"ל דנא למעטוי אס' היה
בעל קורה רץ ונעל חצית מהלך
אע"פ שבעל חצית עצמו הטיח
החצית אע"פ דפטור דמתני' אחד
רץ ואחד מהלך היינו משום דקסבר
ש"ס לו לרוץ צרה"ר אבל כשנושא
קורה על כתפו אין לו רשות לרוץ
א"נ מנתמיהין דאחד רץ ואחד מהלך
מיירי צע"ש כדמוקי לה רבי יוחנן
אי נמי י"ל דנא למעט צמקוס שאין
לו רשות להלך כגון בחצר בעל
החצית דכיון דאין לו רשות לנעל
[הקורה] להלך אין לנעל חצית ליזהר
ממנו מיהו כשעמד בעל חצית חייב
דכיון שהוא ידע שצא אחריו בעל קורה נושא כשלדא פשע צעמידה כדפי' במתני' ואי חצית נמי איירי דהויא כשלדא אחי נמי שפיר:
איהו קעביד מעשה. ומיהו לענין חטאת ולענין מלקות חייבת דרמנא אחשבה להנאה מעשה: **דרמא' בשלדא.** וא"ת והלא
צקדקין מחייב עליל כשנתקל השני צראשון ולא אמרין איבעי ליה לסגוי באיך גיסא והסת' לא מיירי כשלדא דלא מוקמינן
דפסקה לאורחא כשלדא אלא דאם הראשון נפל כולם וי"ל כשנפל אין רשאה ולא מני' א"ל איבעי לך לסגוי באיך גיסא:
איבעי לה לסגוי באיך גיסא. שלא תהא ניווק וא"ת והא אפי' להזיק את לה רשות לסגוי עלה וי"ל משום דהוי רגל צרשת
הרצים ואזיעוט נמי לא מייחייב משום דכל המשנה וכל אחר ושינה זו פטור: **והא הכא דבמהלכת ברבצה דמיא.** תימא
מאי ס"ד השתא וכי סובר הוא שאס' שצר במתכוין שהוא פטור כמו צעטה מהלכת ברבצה הא פשיטא לן צריש פירקין דשובר חייב
דבאדם לא שייך כל המשנה כו' וי"ל דס"ד כי היכי דצמנתי' פטרינן בעל הקורה לפי שבעל חצית גורם לו צעמידתו שאין לו לנעל
קורה ליזהר שמה יעמוד בעל חצית ה"נ פרה רצוה גרמה לה למהלכת שחצוט צה ואין לנעל הפרה ליזהר שמה תמא פרה רצוה
צרשות הרצים ותצטוט צה פרתו ומשני דבשציל שצרה לא גרמה לה צכך שחצוט צה דנהי דאית לך רשות לסגוי עלאי לצטוט
זי לית לך רשות: **שנים** שהיו מהלכין וכו' והזיקו זה את זה פטורין. שכל אחד גרם לעצמו חבלה זו ולא הזיקו וא' ממם שמתכוין אלא
כלומר הזיקו זה צוה דלאמר' צהפריה (לקמן דף מח: מח: וס"ט) שניהם צרשות שניהם שלא צרשות הזיקו זה את זה מייצין חזקו זה צוה פטורין:
ונמזה

תרוייהו כי הדדי גינהו. שניהן שזין בשצירתן שאף בעל חצית סייע
בשצירתה: **הנפשות העושות.** נושא ונושפת צמנמע: **צרבוה**
במהלכת. דבעל קורה שעמד הוי משונה שאין דרך לפוש צרה"ר:
הא סיועי צעיא. דרבוה צמהלכת חייבת: **אלא מקשי נמי קשיא.**
מתמיהין לריש לקיש דאמר צעטה
רצוצת חייבת: **הא הווקא ממילא.**
מהלכת ברבצה פטורה והכא קתני
צמנמיהין דממילא חייב: **מסניסין**
דפסקה. קורה לאורחא כשלדא שהיו
ראשיה לרוחצ הדך הלך אפילו
ממילא חייב שאין דרך לנעל חצית
לנטות: **לסגוי באיך גיסא.** הלך
טעמא דצעטה אבל ממילא פטור:
מסניסין. דקא מסגי בעל הקורה כי
אורחיה ואין כאן שינוי הלך פטור
אבל מהלכת שצעטה ברבצה שימא
את דרכה ואימא לך דחייבת: **מתני'**
שניהן פטורין. כדמפרש בגמרא: **גמ'**
מפני שרץ צרשות. מפרש לקמן:
הא סו למא לי [השסא] אחד רץ
ואחד מהלך. דרך שינה ומהלך לא
שינה פטור שניהם רצים מצעיא:
צואו
הנפשות העושות מקרב עמם הנאה לתרוייהו אית להו איהו מעשה הוא
דקעביד: היה בעל קורה ראשון כו': **אמר ריש לקיש** שתי פרות ברה"ר
אחת ברבצה ואחת מהלכת בעטה מהלכת ברבצה פטורה ברבצה במהלכת
חייבת לימא מסייע ליה היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה
חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב והא הכא דברבצה במהלכת
דמי וקתני חייב ותסברא הא סייעי בעיא לא מסתייא דלא מסייעי אלא
מקשה נמי קשיא מעמא דבעטה הא הווקא ממילא פטור והא מתני' דממילא
וקתני חייב מתני' **דפסקה** לאורחא כשלדא הכא כגון דרבעה בחד גיסא
איבעי לה לסגוי באיך גיסא אלא סיפא דמתני' מסייע ליה לר"ל דקתני
היה בעל חבית ראשון ובעל קורה אחרון נשברה חבית בקורה חייב ואם
עמד בעל חבית פטור והא הכא דבמהלכת ברבצה דמי וקתני פטור מתני'
דכי אורחיה קא מסגי הכא א"ל **גנהי** דאית לך רשות לסגוי עלי לבטוי
בי לית לך רשותא: **מתני'** שנים שהיו מהלכין ברה"ר אחד רץ ואחד
מהלך או שהיו שניהם רצין **א** (הוויקו זה את זה שניהם פטורין: **גמ'** מתני'
דלא כאיסי' בן יהודה דתניא איסי' בן יהודה אומר רץ חייב מפני שהוא משונה
ומודה איסי' בע"ש בין השמשות שהוא פטור מפני שרץ ברשות א"ר יוחנן
יהלכה כאיסי' בן יהודה ומי אמר רבי יוחנן הכי **והאמר ר'** יוחנן הלכה כסתם
משנה ותנן אחד רץ ואחד מהלך או שהיו שניהם רצין פטורין מתני' בע"ש
בין השמשות ממאי מדקתני או שהיו שניהם רצין פטורין הא תו ל"ל השתא
אחד רץ ואחד מהלך פטור שניהם רצין מבעיא אלא הכי קאמר אחד רץ ואחד
מהלך פטור בד"א בע"ש בין השמשות אבל בחול אחד רץ ואחד מהלך חייב
שניהם רצין אפי' בחול פטורין אמר מר ומודה איסי' בע"ש בין השמשות שהוא
פטור מפני שרץ ברשות בע"ש מאי ברשות איכא כדר' חנינא דאמר ר' חנינא
בואו

(א) לעיל כ. דר. (ב) לעיל
לא: (ע"ש: א) לעיל כד:
(ד) נ"י רש"י לקמן מח:
ד"ה חייבין, (ה) [שבת מח:
וסינ', (ו) שס ק"ט. ע"ה,
(ז) ד"ה שניהם],

תורה אור השלם

1. כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונברתו והפשות העשת
מקרב עמקם:
ויקרא יח כט

הגהות הב"ח

(א) במשנה והזיק זה את
זה. י"ב היינו הזיקו זה את
שלא בטונה אבל הזיקו
בכוונה חייב כן פירש"י דף
מח ע"ב ע"ה:

הגהות הגר"א

[א] תוס' ד"ה שנים כו'
ולא הזיקו כו'. י"ב והימיה
כמז' דהזיקו ממש ופטורים
הואל' תרוייהו עבדי
מעשה:

מוסף רש"י

בעטה מהלכת ברבצה
פטורה. ואפי' דנכרי'
חייבת, הכא פטורה דכל
המשנה כגון זו שצרה
נכרי', וכל אחר כו'
(לעיל ב) דלא היה
לנעל צרה"ר (ועד'
כד). כשלדא. מניח
המשלכת לעבר הדך
נכרסה וממלאה את
כל הדך, שלא נעלה
דלאמרין צמלמא עליו
קיימת (ועד' דא). והזיקו
זה את זה שניהן
פטורין. צמקין לא שני לן
זין מתכוין לשלץ מתכוין,
והא דתנן שנים שהיו
מהלכין צרה"ר והזיקו זה
את זה פטורין, הוהא
הזיקו חזקו הוא, ולא
דק ללשמה (לקמן מח:).
הלכה כסתם משנה.
רבי הוא סדר השמות
וכשרה דבני חסד וישו
ענינו שאין קמס ולא
הוכי' שם אומרין עליהן
כדי שלא יהא שניה מפ'
יחד ונאלין כללו נקטו מפ'
המכוסה וישעו כמון
(ביצה ב).

רבינו חננאל

זה בא בחביתו זה בא
בקורתו. הא דרבעא רבה
בר נתן מרב הונא המזיק
את אדמי' בשמישי
המיטה מהו, אפי'שטא
דאצינ' דהוריהו אית להו
הנאה, איהו לחוריה קא
עביד מעשה, ואם הויהק
אמי' ויש לקיש ב' פרות
לעיוני. היה בעל קורה
ראשון ובעל חבית אחרון.
אמי' ויש לקיש ב' פרות
ברישו הרבי' אחת ברבצה
ואחת מהלכת, ביטעא
מהלכת ברבצה פטורה,